

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6233/2025
28.05.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... , чији је пуномоћник Славиша Јањић, адвокат из ... , против тужених ББ из ... и ВВ из ... , чији је пуномоћник Владимир Ђорђевић, адвокат из ... , ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1965/23 од 09.09.2024. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1965/23 од 09.09.2024. године у ставовима трећем и четвртом изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1965/23 од 09.09.2024. године, донетом на основу одржане расправе пред другостепеним судом, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Великој Плани П 1034/19 од 22.02.2021. године, исправљена решењем тог суда од 14.11.2022. године. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је уговором о купопродаји закљученим између туженог ББ и сада покојног ГГ, као продаваца са једне стране и туженог ВВ, као купца са друге стране, овереног код Првог општинског суда у Београду под Ов 401/97 од 24.01.1997. године, отуђен ванкњижни удео од 1/8 тужиоца АА на непокретностима које чине право власништва на две зграде и право коришћења к.п. ... , к.п. ... и к.п. ... , све у КО ... , што би тужени били дужни трпети. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени ВВ да тужиоцу на име накнаде вредности удела од 1/8 предметних непокретности исплати 1.061.868,75 динара са припадајућом затезном каматом од 24.11.2015. године, као неоснован. Ставом четвртим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове целог поступка од 401.812,50 динара.

Против дела правноснажне пресуде донете у другом степену, ставова трећег и четвртог изреке, тужилац је на основу одредби чланова 404. и 403. став 2. тачка 3 ЗПП благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао

правноснажну пресуду у побијаном делу у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Тужилац не конкретизује друге битне повреде одредаба поступка, због којих се по члану 407. ЗПП, ревизија може изјавити.

Другостепени суд је пресуду донео након одржане расправе на којој је непосредно извео доказе, ставом првим изреке укинуо је првостепену пресуду, ставом трећим изреке је одлучио о тужбеном захтеву у делу за исплату, али је пропустио да утврди чињенице које омогућују испитивање правилности и законитости тако донете пресуде.

Наиме, побијана пресуда не садржи ни једну чињеницу која је резултат оцене садржине непосредно изведених доказа у контрадикторном поступку. У разлозима пресуде суд констатује да тужилац постављени захтев за исплату заснива на чињеници да су продавци по уговору Ов 401/97 од 24.01.1997. године тужени ББ и сада покојни ГГ продали туженом ВВ 1/8 дела непокретности која заправо припада њему, као наследнику оца - покојног ДД. Поднеском од 05.05.2003. године тужилац је први пут истакао захтев за исплату, у које време је тужени ВВ већ прибавио и преостали део непокретности и извршио парцелацију к.п. ... , порушио постојеће објекте, те на купљеној парцели изградио вишеспратну стамбено-пословну зграду. Суд констатује и да утужени износ представља тржишну вредност непокретности које су биле предмет купопродаје, утврђену налазом и мишљењем судског вештака од 24.11.2015. године.

По оцени другостепеног суда, чињенице на којима је захтев заснован упућују на закључак да је правни основ потраживања накнада штете, по ком основу је захтев застарео. Наиме, захтев за новчану исплату тужилац је први пут истакао у поднеску од 05.05.2003. године, у које време су истекли како објективни, тако и субјективни рок застарелости потраживања из члана 376. ЗОО, пошто је у време подношења тужбе 26.05.1998. године тужилац најкасније морао имати сазнања о постојању штете и штетнику. Тужбени захтев није основан ни у ситуацији када би правни основ исплате било неосновано обогаћење, пошто је обавеза тужиоца у тој ситуацији била да докаже висину користи коју је тужени остварио употребом његове ствари, у ком случају би тужбени захтев морао бити опредељен у висини вредности остварене на рачун имовине тужиоца.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом указује да због погрешне примене материјалног права нису утврђене чињенице које опредељују одлуку о основаности постављеног тужбеног захтева.

У току ове парнице, решењем Апелационог суда у Београду Гж 9737/18 од 22.03.2019. године укинута је претходно донета првостепена пресуда од 26.05.2017. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Према разлозима те другостепене пресуде у току поступка утврђено је да је тужилац право својине на 1/8 идеалних делова спорне имовине стекао на основу решења Општинског суда у Смедеревској Паланци од 31.10.1990. године, иза смрти свог оца ДД. Првотужени ББ и сада покојни тужени ГГ, представљајући се као наследници земљишнокњижног

власника покојног ЂЂ (умрлог 1941. године), исходовали су решење о наслеђивању од 27.11.1996. године којим су оглашени за наследнике тужиоцеве припадности на имовини, па су тај део спорним купопродајним уговором од 24.01.1997. године продали туженом ВВ. Пре ове купопродаје тужени ВВ је од осталих сувласника теретно стекао 7/8 делова имовине и знао је да спорна 1/8 дела припада тужиоцу од 1990. године. Тужени ВВ се на основу овако закључених уговора уписао као власник целих непокретности, извршио парцелацију матичне парцеле, порушио раније постојеће објекте, парцелу број ... продао ЕЕ, а на преосталима саградио вишеспратну зграду, на основу дозвола надлежних органа. Вештачењем је утврђена вредност матичне парцеле и објеката, као и вредност сувласничке припадности тужиоца према стању објеката у време уклањања 1994. године.

Одредбом члана 36. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да се право својине на ствар стиче наслеђивањем у тренутку отварања наслеђа на имовини умрлог, ако законом није drukчије одређено.

Према општим начелима облигационог права у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа стране су дужне да се придржавају начела савесности и поштења (члан 12.); забрањено је вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато (члан 13.).

Одредбом члана 210. став 1. Закона о облигационим односима предвиђено је да ако неки део имовине једног лица пређе на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а када то није могуће – да накнади вредност постигнуте користи. Према члану 214. тог закона, када се враћа оно што је стечено без основа, морају се вратити плодови и платити затезна камата, и то ако је стицалац несавестан од дана стицања, а иначе од дана подношења захтева. Одредбом члана 371. закона прописано је да потраживања застаревају за 10 година, ако законом није одређен неки други рок застарелости.

Са полазиштем на наведене материјалноправне одредбе, обавеза другостепеног суда је да утврди када је умро ДД и тужилац по правном основу наслеђа постао власник 1/8 дела непокретности којим је располагано купопродајним уговором од 24.01.1997. године, када је друготужени ВВ сазнао, односно по редовном току ствари морао имати знања да је тужилац сувласник 1/8 дела непокретности која се по упису у земљишној књизи водила као својина лица умрлог 1941. године, па ће бити у прилици да изведе закључак да ли је у време прибављања тужиоцеве сувласничке припадности, односно рушења постојећих зграда и грађења вишеспратне пословне зграде био савесни стицалац имовине тужиоца. Обавеза другостепеног суда је и да утврди вредност имовине тужиоца која је прешла у својину друготуженог по основу купопродајног уговора закљученог 24.01.1997. године, па ће на основу тако утврђених чињеница одлучити о основаности постављеног тужбеног захтева.

У поновљеном поступку, другостепени суд ће поново одлучити и о трошковима целог поступка, на основу одредбе члана 165. став 3. ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић